

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

125. An in casu supradicto Cardinalis, vel Conclauista censuratus possint
ad vitandum scandalum confiteri aliqua peccata, non expressa fractione
Bullae Pij IV. & Greg. XV. vel teneantur confiteri ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

& indirecte à referuatis, ob inculpabilem obliuionem omiſſis. Ratio eſt quia pro tali caſu impeditur, loquimur enim in caſu maximæ neceſſitatis, cumque excommunicatione ſolum impeditur ſuſceptionem Sacramentorum ex lege, & institutione humana Eccleſiaſtica. Leges autem humanæ etiam Eccleſiaſticæ non cenſentur obligare in caſibus vrgentiſſimis, & maximæ neceſſitatis; ita lex hæc excommunicationis probabiliter cenſeri poteſt in tali caſu non obligare. Atque eſt doctrina Suatij diſp. 31. ſect. 3. num. 6. vbi expreſſe docet quoties excommunicatus, qui non poteſt abſolui ab excommunicatione, accipere poteſt licite Sacramentum Eucharistiæ, poſſe etiam licite recipere Sacramentum penitentiæ, quantum eſt ex parte excommunicationis, nec enim minus poteſt in vno, quam in alio Sacramento: ſuppoſita verò neceſſitate, quæ honeſtat ſuſceptionem Eucharistiæ, non obſtante excommunicatione etiam honeſtate poteſt Confeſſionem. Imò hic ordo eſt maxime conſentaneus Iuri naturali diuino præmittendi Confeſſionem antè Communionem. Vnde ſi Eccleſia pro eo articulo neceſſitatis, vel non potuit, vel noluit prohibere excommunicationem Eucharistiæ, nec etiam Confeſſionem cenſetur prohibuiſſe.

5. Et ideo non deſeram hic apponere verba Martini Perez de Sacram. matrim. diſput. 50 ſe. 8. rem. 4. ſic aſſerentis. Dico tertio etiam licere in tali euentu, prædictam abſolutionem dare, tamenſi caſus referuatus habeat excommunicationem annexam, ita communiter Doctores. Ratio eſt, quia excommunicatione non facit incapacem abſolutionis ipſum penitentem, ſi bona fides intercedat, ſed tantum efficit, vt non poſſit licite abſolui à peccatis, quin prius abſoluatur ab excommunicatione. Quando autem adeſt neceſſitas, ſicut poſſet tunc communicare, & recipere Eucharistiæ, ita etiam poterit conſiteri, quia eodem præcepto vtrumque eſt prohibitum. Tunc ergo melius erit, ſeruare ordinariæ modum de Iure diuino, præmittendo videlicet Confeſſionem antè Communionem. Neceſſitas autem, & rationabilis cauſa eſſet conſtituendi in Paſchate, vel communicandi, itaut ſi omiſſeretur, periculum eſſet infamiæ propriæ, vel ſcandali aliorum. Quod totum intellige quoque, ſi Superior non poſſit adiri, quia ſi poteſt, debet prius adiri; alioqui eſſet illicita talis abſolutio. Vnde ex his omnibus patet Cardinalem vel alium Conclauſtam cenſuratos ex fractione Bullarum Pij Quarti, & Gregorij XV. ſi timeant ſcandalum, & infamiæ non celebrando, vel communicando, poſſe conſiteri cum Confeſſario Sacri Conclauis vel cum alio; & ab illo à peccatis abſolui, dummodo poſtea abſolutionem à Summo Pontifice obtineat à Cenſuris incurſis.

RESOL. CXXV.

An in caſu ſupradicto Cardinalis, vel Conclauſta cenſuratus, poſſit ad vitandum ſcandalum conſiteri aliqua peccata, non expreſſa fractione Bulla Pij IV. & Greg. XV. vel teneatur conſiteri inferiori omnia peccata tam non referuata, quam hanc cenſuram referuata?

Et alius ſimilis caſus proponitur in textu, & à linea ſeconda huius Reſolutionis. Ex p. 12. tr. 2. Ref. 32.

Sup. hac dif. ſe. in tom. 1. tr. 5. Ref. 32.

§. 1. **R**eſolutio huius difficultatis pendet ex alia, an quando ad vitandum ſcandalum penitens innotatus aliqua Cenſura, & caſu referuato conſitetur inferiori Sacerdoti, teneatur conſiteri

omnia peccata tam referuata, quam non referuata.

2. Et affirmatiuè reſpondit Silueſter verb. conſeſſ. num. 26. Toletus lib. 3. cap. 8. num. 3. Suarez diſputat. 31. ſect. 2. num. 4. & 6. Angel. verb. conſeſſ. 5. num. 5. Nauar. in cap. conſideret, de penit. num. 10. & Medina Cap. de penit. quaſt. 13. quos omnes ſic refert, & ſequitur Fagundez de præc. 2. lib. 8. cap. 3. num. 13. dicens, oppoſitum eſſe omnino improbabile.

3. Sed contra Fagundez exiſtimo negatiuum ſententiam ſatis probabilem eſſe. Et ideo Cardinalis Lugo de Sacram. penit. diſputat. 10 ſect. 6. num. 74. ſic ait. Dupliciter poteſt contingere hic caſus. Primo quod penitens adeat prius Confeſſarium inferiorem, qui non poteſt abſoluerè à referuatis, & tunc certum eſt non poſſe inferiorem abſoluerè ab aliis, niſi quando penitens eſt in neceſſitate conſtituendi, vel ſumendi Eucharistiæ; tunc autem an poſſit, & debeat conſiteri inferiori, & an debeat conſiteri etiam referuata, an vero ſola non referuata, & an id locum habeat etiam quòd peccatum referuatum habeat excommunicationem referuata diximus latè d. 11. de Euch. ſect. 5. vbi probabile dixi, quod poſſet & deberet conſiteri inferiori ante Communionem, & ſola non referuata, & hoc licet haberet excommunicationem referuata. Ita Lugo, quem omnino videbis loco de Eucharistià a. 2. num. 66. vbi doctè reſpondet ad omnia argumenta contrariæ ſententiæ, & adducit me etiam citato plures Doctores tam veteres quam recentiores, hanc ſententiam tenentes, quibus ego nunc addo doctum Patrem Andream Mendo, in Bullam Cruciatæ, diſputat. 23. cap. 32. num. 24. vbi ſic ait, Probabilius eſt ſubditum habentem referuata, & ex neceſſitate conſitentem cum Sacerdote inferiori non teneri propalare in Confeſſione referuata peccata, quorum ille Iudex non eſt, ſed dumtaxat non referuata à quibus directè abſoluatur, & à referuatis indirectè, ſic ille. Idem etiam docet Torreblanca in præc. lib. 14. cap. 11. num. 42. per hæc verba Habens caſum referuatum urgente neceſſitate communicandi, vel celebrandi ad vitandum infamiæ grauem ad ſummum ſolum tenetur conſiteri peccata non referuata conſeſſario non habenti poteſtatem ad referuata. Nam cum certum ſit penitentem non abſolui poſſe à referuato, ad aliud non erit vilis Confeſſio referuati quam ad ſe diſſamandum coram Confeſſore, & non leue onus erit penitenti ad conſitendum bis idem peccatum. Huc vſque Torreblanca, & nouiſſimè Doctus Pater Leander de Sacram. tom. 1. tract. 5. diſputat. 12. quaſt. 73. & tandem Ioannes de Sonia in Epilogo ſummarum. p. 2. tract. 1. ſect. 6. p. dub. circa caſus referuatos in ſin. ſic ait, Habens caſus referuatos urgente neceſſitate communicandi ſcilicet, ad vitandam grauem infamiæ poteſt conſiteri tantum peccata non referuata, vel poſſet elicere actum contritionis. Et ſic communicare abſque præuia conſeſſione, ſi peccata referuata habeant excommunicationem annexam, poteſt conſiteri, & ſic communicare, vel ſi eſt tantum arrius, poteſt conſiteri inferiori Sacerdoti peccata non referuata. Hæc ille, rationes verò pro hac ſententia inuenies apud Cardinalem Lugo vbi ſupra loco cit. de Eucharistiæ in reſponſionibus ad Argumenta contraria, itaque in caſu noſtro Cardinalis vel Conclauſta cenſuratus ex fractione Bullarum Pij Quarti, & Gregorij X. ſi ad vitandum ſcandalum deberet celebrare, vel communicare, poſſet probabiliter conſiteri ſolum alia peccata abſque expreſſione fractionis, & incurſionis cenſuræ dict. Bullarum, & à Confeſſario S. Conclauis, vel

vel alio absolutionem Sacramentalem obtinere. Et hanc sententiam ipsi mei aduersarij probabilem putant, vt Amicus in *Curs. Theolog. tom. 8. disp. 13. sect. 10. num. 211.*

RESOL. CXXVI.

An excommunicatio lata à Pio IV. & Greg. X. possit absolui non solum, vt ipsi asserunt in articulo, sed etiam in periculo mortis?

Et explanatur, quod necesse sitas periculi mortis existimatur moraliter tanquam extrema.

Et docetur omnibus parturientibus, aut proficiscentibus ad bellum posse tempore interdicti ministrari Eucharistiam, & absolui à quocumque Sacerdote etiam non approbato ab omnibus casibus, & censuris, &c. Ex part. 12. tract. 2. Ref. 33.

§. 1. Existimant Doctores plures distingui articulum mortis à periculo, ita vt putent articulum mortis strictè intelligi, & sumi pro solo vero mortis articulo, qui tunc tantum contingit, quando mors est in fieri, & ita certa sit, & ferè inuitabilis; siue hoc proveniat ex causa naturali, vt morbo, siue ex causa violenta, vt si quis sit morte plectendus: periculum verò mortis dicitur, quando in tali casu mors hominibus solet frequenter contingere. Vnde est, vt dicant, facultatem eam, quam diximus in articulo mortis competere cuilibet Sacerdoti, vt possit ab omnibus censuris, & casibus referuatis absoluerè, valere tantum pro ipso mortis articulo; non verò pro periculo. Quorum ratio est, quia videlicet iura ipsa, ex quibus colligimus hanc facultatem, loquuntur de solo articulo, vt proinde non videantur extendenda ad mortis periculum. Ita Sotus in 4. disp. 18. quest. 4. art. 4. col. 4. vers. Queris autem. Canus part. 5. de Pœnit. Valentia 4. tom. disp. 7. q. 10. punct. 2. col. 6. Mandos. in praxi Signatura, tit. Confessione, fol. 55. n. 1.

2. Sed ego alibi in p. 3. & 8. affirmatiuè sententia adhaesi, & nunc adhaereo. Dico itaque in nostro casu non solum in articulo, sed etiam in periculo, mortis posse Sacerdotem absoluerè, & ratio est, quia licet in rigore articulus mortis, aliquo modo distinguatur à periculo mortis; cum articulus mortis solum detur, quando ex ægritudine prudenter timetur mors; periculum verò mortis, cum datur occasio, in qua frequenter homines pereunt, & quam non possunt commodè vitare, qualis est pugna campalis, seu navalis, in præsentem tamen materiam, idem est articulus mortis, & periculum illius; vt habetur in cap. Eos, qui de sent. excomm. Et ratio ipsa dicitur: nam mortale periculum perinde existimari debet, & in malis ita cauere sicut euentus ipse: nam propterea dictum est; Qui amat periculum peribit in illo; ergo necessitas periculi mortis existimatur moraliter, tanquam extrema. Et ita hanc sententiam tenent Doctores, quos me citato asserit & sequitur Leander de Sacramentis, tom. 1. tract. 5. disp. 11. quest. 17. Lezana tom. 5. in Mari Magno Minorum, §. 24. num. 58. Quintanadueñas in Theol. moral. tom. 2. tract. 8. singular. 3. Martinus Perez de Sacram. Pœnit. disputat. 43. sect. 4. num. 7. Cardinalis Lugo de Sacram. Pœnit. disputat. 18. sect. 2. num. 21. Hurtadus disputat. 10. difficult. 9. Coninch. de Sacram. disputat. 8. num. 16. Tancedi in qq. moral. tract. 5. disp. 2. quest. 17. Tamburinus in Decal. lib. 2. cap. 1. §. 8. num. 7. Bertrandus Loth. in Resol. Theol. 1. quest. 1. art. 9. Garzias in Polit. Regul. tom. 2. tract. 10. diffin. 5. dub. 6. punct. 5. num. 26. Mazuchellus de eas. reseru. disp. 1. quest. 3. difficult. 25. n. 88. Andreas Mendo in Bull. Cruc. disp. 27. cap. 3. n. 24.

Suarez tom. 4. disp. 26. sect. 3. n. 3. Henriquez lib. 3. de Pœnit. cap. 11. num. 3. in Gloss. lit. Q. Bardi in Bull. Cruc. part. 1. tract. 6. cap. 6. sect. 2. num. 10. Gallego de Vera in Bull. Cruc. c. 9. dub. 105. & me citato Vericelli de Apost. mission. tract. 9. quest. 1. §. 8. num. 1. & Machadus tom. 1. lib. 1. part. 1. tract. 1. docum. 3. num. 2. vbi sic ait: Llanase articulo verdadero de la muerte el tiempo en que la enfermedad aprieta de manera, que prudencialmente se puede iuzgar, que el enfermo está ya cercano a la muerte. Y segun la mas comun, mas piedosa, y recebida doctrina, aunque impugnada per algunos Doctores, se entienda tambien del articulo moral de la muerte, que es quando alguno se halla en ocasion, que traiga consigo peligro probable de muerte, como sucede en el parto de la muger, entrar en alguna batalla, nauuegar por mares tempestuosos, passar algun rio caudaloso, y otros casos semejantes, en que prudencialmente se puede temer algun peligro de muerte. Ita ille, & communiter DD. quibus nouissimè adde Gibalini de Cens. disp. 7. q. 14. Confess. 4. §. vbi n. 3. docet tempore interdicti posse ministrari Eucharistiam omnibus parturientibus, aut proficiscentibus ad bellum, quia licet non sint in articulo, sunt tamen in periculo mortis; Et ideo Hinoiola in Dir. decis. Regul. verb. infirmus, §. circa absolutionem, fol. 306. docet absque vlla distinctione omnes parturientes posse absolui à quocumque Sacerdote, etiam non approbato ab omnibus casibus, censuris, &c. sed hæc opinio circa parturientes ibi absolutè prolata olim mihi non placuit; nec placet doctissimo Patri Mendo vbi sup. n. 34.

olim in to. 1. tr. 5. Ref. 5. & in aliis eius annot.

RESOL. CXXVII.

An qui in periculo, vel articulo mortis fuit absolutus à censura incurfa propter violationem Bullæ Pij IV. & Gregor. X. reuocatur postea si conualuerit, se presentare coram Pontifice?

Et noua opinio effertur, sed non approbatur. Et quid si virtute Cruciatæ quis absolutus fuisset, in supradicto casu? Et difficultas adhuc superest, si in supradicto primo casu postea conualuerit, intra quod tempus teneatur se presentare coram Pontifice? Ex part. 12. tract. 2. Resolut. 34.

§. 1. Affirmatiuè respondeo ex doctrina communi Doctorum asserentium, quod absolutus in articulo mortis ab aliqua censura Papali, si conualecat, teneatur se Pontifici presentare, nam alias in eadem excommunicatione reincidentet. Probatur ex cap. eos, qui de sent. excomm. in 6. & ita docet Vasquez in 1. part. tom. 4. quest. 93. art. 2. dub. 6. numer. 15. Hurtadus de cens. disputat. 11. difficult. 13. Martinus Perez de Sacram. Pœnit. disputat. 43. sect. 4. num. 7. Cardinalis Lugo de Sacram. Pœnit. disputat. 20. num. 201. Sanchez in Summa tom. 5. lib. 2. cap. 23. num. 31. & Granadus in 3. part. tom. 2. controu. 7. tract. 10. disputat. 7. num. 14. vbi sic asserit Petet aliquis, ad quem finem se debeat presentare penitens, qui iam absolutionem obinuit. Responderetur, si peccatum à quo quis est absolutus ratione periculi mortis, aut alterius impedimenti, habeat annexam excommunicationem à iure, vel ab homine, à Papa, vel Episcopo, teneatur, cessante impedimento, se presentare superiori, vt constat ex cap. Eos, qui de sent. excomm. in 6. non quidem, vt ab illa absoluaatur iterum, & colligitur planè ex cap. Quamuis, & cap. de cetero, de sent. excomm. sed vt conuenientem medicinam adhibeat Superior, & si oportuerit, satisfactionem imponat,

Sup. hæc asseritione in to. 5. tr. 1. Ref. 196. §. 1. ante medium, & in Ref. 201. & 202. §. 1. & signanter §. 2. & in Ref. 204. ante mediu §. 1. vers. infra. per. & ibi in tr. 8. ref. 26. §. penult. & in to. 1. tr. 4. Ref. 44. §. vltimo. paulo post initium, vers. Solum aduertere, & ibi in tr. 5. Ref. 13. §. 1. post mediu, vers. Notandum est. & in Ref. 39. §. penult. & vlt.